

4. Про пробацію: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (дата звернення: 14.01.2026).

5. Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються судочинства неповнолітніх («Пекінські правила», 1995 року) : Збірник міжнародних документів та нормативно-правових актів України з питань соціально-правового захисту дітей, частина 1. Київ. : Логос, 2001. 595 с.

6. Про схвалення Національної стратегії захисту прав дитини у сфері юстиції на період до 2028 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2028 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 липня 2025 р. № 708-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/708-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 14.01.2026).

7. Про Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні : Указ Президента України від 24 травня 2011 р. № 597/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/597/2011#Text> (дата звернення: 14.01.2026).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-589-4-38>

РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ У ЗАПОБІГАННІ БАНКРУТСТВА ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Яцик Тетяна Петрівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри фінансових розслідувань та економічної безпеки
Державний податковий університет
м. Ірпінь, Україна*

Дучимінська Леся Миронівна

*начальник управління контрольно-перевірочної роботи
Головного управління Пенсійного фонду України у Волинській області*

Як показує вивчення діяльності органів Пенсійного фонду України (ПФУ), розпочинаючи з часів незалежності та до 1994 року зазначена державна структура була бездефіцитною, і це при тому, що у той час стрімко скорочувалась кількість підприємств, організацій і установ, які сплачували внески до даного Фонду [1]. Проте, віднесення у 1994 році працівників органів ПФУ до державних службовців та ліквідація у

зв'язку з цим так званих корупційних ризиків, пов'язаних з позбавленням права Фонду займатись комерційною та іншою прибутковою діяльністю, привело у сьогоднішні до фактичного банкрутства цієї державної структури та катастрофічної ситуації у сфері соціального та пенсійного забезпечення громадян [2]. Крім цього, одним із суспільно небезпечних наслідків такої «реформи» стала передача спеціальних пенсій (військовослужбовців, правоохоронців, т. ін.), а також виплат довічного грошового утримання суддів органам ПФУ, при щорічному суттєвому недофінансуванні їх на зазначені цілі з Державного бюджету України.

Цікавим у зв'язку з цим є і такий юридично значущий факт, а саме: за вказаний період функціонування ПФУ кількість корупційних та інших правопорушень набуває негативних тенденцій [3]. При цьому однією з детермінант, яка спричинює та обумовлює вчинення різноманітних протиправних діянь у системі ПФУ та веде її до банкрутства, є вкрай низька ефективність запобіжної діяльності з боку правоохоронних органів, які фактично самоусунулись від реалізації судових рішень, на підставі яких діяльність органів пенсійного забезпечення була визнана протиправною, а отже, були всі формальні підстави для притягнення до кримінальної відповідальності винних з цього приводу осіб. Та, замість цього, правоохоронні органи практично не реагують на суспільно небезпечні діяння, що мають місце у сьогоднішні та в умовах воєнного стану, з боку керівників та деяких працівників органів ПФУ, які всупереч вимог ч. 2 ст. 19 Конституції України та своїм службовим повноваженням, що визначені у відповідних законодавчих актах та нормах міжнародного права, грубо та безвідповідально порушують права, законні інтереси і свободи своїх співвітчизників, на чому постійно акцентує увагу у своїх рішеннях Європейський суд з прав людини [4].

Таким чином, слід визнати, що в наявності теоретико-прикладна проблема, яка має пряме відношення до процесів банкрутства у системі ПФУ та пов'язана з цього приводу з протиправною бездіяльністю правоохоронних органів України, а отже, має стати окремим об'єктом і предметом сучасних наукових досліджень.

Література:

1. Школьна Н. І. Становлення та розвиток Пенсійного фонду України в системі центральних органів виконавчої влади. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія «Юридичні науки». Том 26 (65). 2013. № 1. С. 472-479.

2. Жирій К. держава заборгувала військовим пенсіонерам десятки мільярдів гривень. *УНІАН*. 15.08.2025. URL: <https://www.unian.ua/>

economics/finance/pensiji-v-ukrajini-borg-viyskovim-pensioneram-syagnuv-desyatki-milyardiv-griven-13098768.html//

3. У екскерівника управління Пенсійного фонду виявили ознаки незаконного збагачення на 19 млн грн. *судово-юридична газета*. 22.05.2025. URL: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/331689-u-eks-rukovoditelya-upravleniya-pensionnogo-fonda-vuyavleny-priznaki-nezakonnogo-obogascheniya-na-19-mln-grn>.

4. Жителька Донеччини виграла справу в ЄСПЛ про невиконання Пенсійним фондом пенсії. Суд знову вказав на проблему невиконання рішень в Україні. *ZMINA*. 18.10.2025. URL: <https://zmina.info/news/zhytelka-donechchyny-vygrala-spravu-v-yespl-pro-nevyplatu-pensijnym-fondom-pensiyi-sud-znovu-vkazav-na-problemu-nevykonannya-rishen-v-ukrayini/>.